

[J. Oskar Andersen.]

jeg i Modsetning til den første ærede Taler (Sneum) sige, at hvor højt jeg end sætter J. C. Christensen og hans Virksomhed som Politiker, er der en Ting, jeg betragter som det uheldigste ved hans Virksomhed og det er, at han gennemførte den Skolelov, som forrykkede Gymnasiets Stilling, saaledes at Gymnasieundervisningen ikke længere er en Undervisning til de højere Lærestalter, men blev en almen afsluttende Uddannelse, som frister en Mængde til at blive Studenter og til at gaa videre og prøve, om det ikke ligger for dem at fortsætte Studierne. Jeg vilde have ønsket, at den nedsatte Kommission i sin Betænkning var kommet til det Standpunkt, som jeg meget bestemt hævdede i den store Skolekommission, som man plejer at kalde den, at man sagde: Vi skaber en ordentlig Realeksamen, medens Gymnasiet er anlagt udelukkende med det for Øje at være Underskole for de højere Lærestalter, saa havde vi faaet en brugbar Realskole, saa vilde man ikke behøve at sondre, og meget lidt vilde gaa til Spilde.

Men selv om Forholdet er saadan, at Universitetet ikke i mindste Maade har Ansvar for denne store Studentermasse og ikke i mindste Maade kan begrænse den, er det dog givet, at der for-dres saa og saa mange Kandidater aarlig til de forskellige Virksomheder, ikke alene til Skolen, Kirken, til Læger og til det juridiske Omraade, men til praktisk Virksomhed i Forsikringsselskaber og lignende, hvortil en Række søger, naar de har taget deres Embedseksamen, og naar der tages Hensyn til det Antal Kandidater, der kræves, kan Universitetet ikke taale en alt for stor Nedskaering af Studentertallet.

Saa er der et andet Spørgsmaal: Naar Universitetet i det væsentlige skal arbejde med en saadan Studentermasse som den, vi har her, er det da muligt at arbejde med den paa en fyldestgørende Maade? Kan Københavns Universitet byde de Studenter, som skal have Uddannelse til Eksamen, Vilkaar, der er fyldestgørende? Der vil jeg altsaa minde om, at til disse lad os sige godt og vel 5 000 Studenter er der 137 Lærere, og det er allerede paa Forhaand givet, at med 137 Lærere til denne Studentermasse kan man opgive enhver Tale om det personlige Forhold til Studenterne, enhver Tale om en Undervisning, der, bortset fra ganske enkelte Fag og ganske enkelte Formaal, virkelig kan gaa ind paa et Samarbejde mellem de studerende og

Lærerkræfterne. Jeg kan sige fra mit Fakultet, det teologiske Fakultet, hvor man jo ligesom i andre Fakulteter efter Studenternes eget Krav mere og mere er gaaet over fra Forelæsningssystemet til Undervisning gennem Øvelser og gennem Eksaminatorier, at jeg har nu i de sidste 2 Aar holdt et Eksaminatorium, som altsaa gennemgaar lad os sige det Pligtstof, som hører med til Kirkehistorien for enhver studerende, og der har der været over 100 Deltagere. Hvor tror man, man kan komme i noget som helst personligt Forhold til alle disse Mennesker, eller hvor tror man, at en saadan Undervisning, et saadant Eksaminatorium, kan føre til virkelig nøjagtig Belæring? Det er ganske haabløst, ganske haabløst!

Og hvis vi saa, hvad der er meget væsentligt, ser hen til de Pladsforhold, som findes for den tiltagende Studentermasse, maa vi erindre, at i Øjeblikket er det saadan, at de fleste af dem er nødt til at studere paa selve Universitetet. Medens det endnu i min Tid var saaledes, at Hovedmassen ved Siden af at høre Forelæsninger havde deres egne Bøger, havde deres eget Hummer, eller hvad det nu var, eventuelt sad i Hjemmet og studerede, saa er paa Grund af de økonomiske Forhold Hovedmassen af Studenterne i Øjeblikket henvist til væsentligt at drive deres Studium paa selve Universitetet, paa Laboratorierne, som det kaldes, de Fag- og Fakultetsinstitutioner, hvor der ikke blot drives særlige Øvelser, men hvor der tillige er en Læsesal, hvor, lad os sige, det rene Kursusstudium med Hensyn til det praktiske Stof, der skal bearbejdes, væsentlig foregaar. Jeg kan roligt sige, at hvis de ærede Folke-tingsmedlemmer vilde aflægge et Besøg i Studiegaarden og se, hvordan Forholdene er, saa vilde man være ganske klar over, at man vilde ikke finde sig i det ved nogen Kommuneskole, ved nogen Folkeskole. I mit eget Fakultet, det teologiske, er det saaledes, at de studerende, der søger til vort Laboratorium og maa søge dertil, ikke kan faa Siddepladser, det er udelukket; de staar med deres Bøger paa Varmeapparaterne og læser paa denne Maade. Det er ganske uholdbart. For de andre Fakulteters Vedkommende er Forholdet noget lignende, i alt Fald er der fuldstændig Overfyldning, og hvis man gaar til den Undervisningsgren, hvor det er saadan, at Laboratorierne tillige er Institutter, hvor der skal eksperimenteres, er det jo endnu mere haabløst, om man end